

20.96x32.35	32	4	עמוד	י ן	07/03/2012	31120162-6
20160						

דם, יזע וילדים

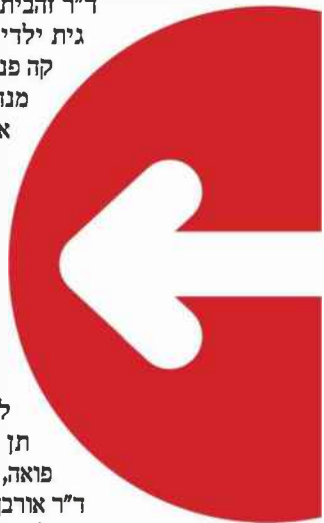
גם כשהפמיניזם בשיאו, נשים עדיין סובלות מאפליה בעבודה • לרגל יום האישה הבינלאומי שיחול מחר, הפגשנו שש בכירות מבית החולים וולפסון. כולן הסכימו שנשים אוחזות בשתי משרות: העבודה וניהול הבית

מיכל תוסייה-כהן // צילום: ראובן קסטרו

ב"סקס והעיר הגדולה" נחשפנו לנשים חזות, קרייטיסטיות ואסרטיביות. כניסה? ילדים? מי צריך את זה שאפשר לשבת כל ערב כבר ניו יורקי לוחט ולשתות קוסמופוליטן. התנועה לשחרור האישה, שפעילותה החלה כבר במאה ה-19, לא יכלה לבקש לעצמה יחסי ציבור טובים יותר מהתוכנית, שהציגה לראשונה נשים עצמאיות ודומיננטיות שמשחקות בגברים ולרוב מנצחות. לרגל יום האישה שחל מחר (8.3), החלטנו לבדוק האם מה שניבט מהמסך קיים גם אצלנו. לשם כך הפגשנו שש מנהלות בכירות מבית החולים וולפסון. לראשונה הן מדברות על האפליה הקשה שנשים סופגות בדרך לפסגה. הרופות הן: סגנית מנהל המרכז הרפואי וולפסון, ד"ר זהבית זיו-נר, מנהלת היחידה לנירולוגיה גית ילדים, פרופ' טלי שגיא, מנהלת מחלקת קה פנימית ג', ד"ר גיזל זנדמן-גודארד, מנהלת מחלקת פנימית ב', ד"ר הרי אורבך, מנהלת המעבדות, ד"ר ציפורה מטס ומנהלת המכון הפתולוגי, ד"ר לטיציה שרייבר.

הדבר המרכזי שעולה בשיחה הוא הצורך המתמיד של אישה, למרות שהיא מצליחה בעבודתה, להוכיח לחברה הישראלית את יכולותיה מול הגבר. גם בשנת 2012 נרמה כי נשים קרייטיסטיות צריכות להיחלם באופן מתמיד על מקומן וזכור תן לקבל הכרה מקצועית. בתחום הריפואה, הן מספרות, המצב עוד חמור יותר. ד"ר אורבך מספרת שהאפליה הייתה בה כבר בתחילת דרכה. "התמחיתי במחלקת פנימית בבית החולים 'ביקור חולים' בירושלים, שבה השמועה הייתה שראש המחלקה לא אוהב נשים", היא מספרת. "הרגשתי שאני צריכה להוכיח את עצמי אפילו יותר מהגברים. הוא גם כל הזמן נתן לי להרגיש שאני אישה. בנוסף לכך נראה היה שאצל גברים יש דברים שהם לגיטימיים לחלוטין, אבל אצלי לא. הגברים, למשל, יכלו לצאת למילואים, אבל אני הרגשתי לא נעים לבקש להישאר בבית כשהילד חולה. אפילו כשהילד שלי עבר ניתוח נתתי למטפלת לטפל בו. בשלב מסוים החלטתי שמספיק".

ד"ר שרייבר: "בעבר היו תחומים שאסורים על נשים והיה ידוע שהן לא הולכות להתמחות בהם. כירורגיה וגינקולוגיה למשל. היום המגמה השתנתה אבל עדיין יש הברלים בכמות

הנשים בהתמחויות השונות. ד"ר זיו-נר: "גם היום מתייחסים אלינו אחרת בתור מנהלות במערכת הרפואית. על מנהל טוב יאמרו שהוא אסרטיבי ואילו על אישה יאמרו שהיא אגרסיבית". זיו-נר אומרת שעי"קר הבעיה כיום היא להתקבל לתפקידים. הרבה תפקידים טובים שעומדים למכרוואים יש צורך בבחירה, כמעט תמיד יש העדפה לגבר, היא טוענת. "לשמחתי, מרגע שנפלה ההחלטה כבר לא משווים אותך לגברים. את נמדדת על פי היכולות שלך".

"קוראים לי ממי"

פרופ' שגיא טוענת שהזלזול מגיע לפעמים גם מצד המטופלים. לדבריה חלקם רואים רופאות כפחות מוסמכות לתת תשובות מקצועיות ופעמים רבות הם יבקשו חוות דעת גם מצד רופא גבר. "כשמסתקרים לקבוע תור פונים אלי לפעמים בתור 'חמודה', 'ממי' ואפילו 'כפרה'", היא אומרת. "לרופא לא היו מדברים כך. בגלל שאני אישה אנשים ישר מבטלים את הדיסטנס ומתייחסים אלי כמישהי שאפשר לפנות אליה באופן יותר אישי. כשהייתי צעירה ורק התחלתי לעבוד, היו מטופלים שמבקשים ממני להביא סיר, מתוך הנחה אוטומטית שאני אחות ולא רופאה".

ד"ר שרייבר: "לצערי זה נכון. כל פעם שאני מספרת לאנשים שאני עובדת בבית חולים, יוצאים מתוך הנחה שאני אחות".

הרופאות טוענות שהאפליה קיימת אפילו באקרמיה, שבה אמורה להיות פתיחות מחשבתית יתרה. אישה שמעוניינת לפתח קריירה אקדמית בתחום הרפואה, לצד עבודתה בבית החולים, נחשמת ומעוכבת, בעוד שכשמדובר בגברים ברור לכולם שהם צריכים להיות במסלול המהיר לפרופסורה. "לנשים יותר קשה להתקבל לפרופסורה מגברים", גורסת פרופ' שגיא. "אני הייתי צריכה לפרסם הרבה יותר מאמרים מעמיתיי הגברים כדי לקבל את התואר. ראש החוג עיכב אותי במשך שנה וסוּתם החזיק את ניירות המועמדות אצלו במשרד. כששאלתי אותו למה הוא מעכב אותי, הוא אמר לי בולז'ול 'מה את ממהרת מיידלעז?'. הוא קיבל פרופ' בגיל 39, אבל מבחינתו גבר צריך את התואר ואילו לאישה אין למה למהר".

ד"ר זנדמן-גודארד: "גם היום, בעמדות הניהול בתחום הרפואה בישראל יש פחות מ-15%

אחוז נשים, כך שיש מקום לשיפור. פה בוור לפסון יש 30 מנהלות מתוך 100 סה"כ, אבל יחסית לבתי חולים אחרים זה טוב. אחוז הנשים שאוחזות בפרופסורה ברפואה עומד בעולם על פחות מ-20. לצערי זה לא מקרי. לא מעורדים נשים ללכת לכיוון הזה".

הנשים עדיין בבית

'תקרת הזכוכית', מונח סוציולוגי שמתאר מצב שבו נשים לא מתקדמות בדרג הניהול מעבר לרמה מסוימת בגלל שהן נשים, היא תופעה ידועה בחברה הישראלית. לטענת הרופאות, 'תקרת הזכוכית' קיימת במקרים רבים בגלל שנשים מעדיפות יותר זמן איכות עם הילדים והמשפחה. גברים לעומתן, יעדיפו לטפח קריירה מצליחה.

"הייתי בצבא 20 שנה והגעתי עד רמת אלוף משנה", אומרת ד"ר זיו-נר. "לדעתי במסגרת הזו אישה היא האויב הכי גדול של עצמה. לא כולן רוצות להשקיע את הזמן הדרוש בעבודה כדי להתקדם. עמיתה שלי בשירות הצבאי אמרה לי פעם שבשביל עוד פלאפל היא צריכה להיות יותר זמן בפיתה והיא לא רוצה. גבר לעומת זאת תמיד ישאף להגיע לראש הפירמידה". ד"ר אורבך מצדדת בעמיתתה. "נשים רבות מעדיפות לוותר על עמדה ניהולית בכירה או התמחות תובענית כדי להיות יותר בבית עם הילדים", היא מציינת. "לכן קשה לדעת כמה נשים בדיק ניסו להגיע גבוה ונחסמו".

לפחות בתיאוריה, הפמיניזם היה אמור להורו ציא את האישה מהמטבח לעבר קריירה מזהירה. במציאות התברר שנשים פשוט מצאו את עצמן עם עבודה כפולה – אחריות לניהול קריירה וגם אחריות לניהול משק הבית. הרופאות אומרות שיש להן עוזרת אבל למה רות זאת הן עדיין אחראיות לרוב ניהול משק הבית. כשהן מסיימות את יום העבודה הן יחזרו הביתה כדי לבשל, לנקות ולסדר, בעוד שהגבר יחזור הביתה כדי להתרווח על הספה ולהירדם. "אני עדיין חושבת שמסתכלים על הגבר כמפרנס המשפחה ועל האישה כמי שאחראית יותר לניהול משק הבית ועל הניקיון", אומרת ד"ר מטס. "זה קיים במיוחד בחברה הדתית, שאני חלק ממנה. זה שאני קרייטיסטית לא עושה רושם על אף אחד. בניגוד לכך כשגבר מצליח בקריירה שלו הוא זוכה להערכה רבה של הסביבה". פרופ' שגיא: "אפשר לקחת עוזרת שאחראית על הניקיון, אבל תפעול הבית כגון להגיד לעוזרת מה לעשות, מתי לבוא ואיזה קניות לעשות בסופר – כל אלה עדיין נופלים על האישה וזה בכלל לא משהו אם יש לה קריירה או לא. גבר בכלל לא חושב על הדברים האלה. מבחינתו האחריות היחידה שיש לו זה לקום בבוקר וללכת לעבודה". ד"ר שרייבר: "ברור לגברים שהאישה לוקחת את הפיקוד. ככה הם לוקחים צעד אחד אחורה".

"עדיך מנהלת אישה"

אל תטעו, האפליה מגיעה גם מצדן של הנשים והרופאות מכירות בכך. רובן חושבות שנשים הן מנהלות טובות יותר מגברים הודות לאינטליגנציה הרגשית החדה שלהן. "נשים עובדות לא רק מהמוח, אלא גם מהלב", קובעת פרופ' שגיא. "בשל כך יחסי העבודה הם בדרך כלל טובים יותר, בלי משחקי כבוד".

ד"ר אורבך: "אני יכולה להעיד על עצמי שכמנהלת אני לא שומרת דיסטנס ונעזרת בהרבה רגש, אבל צריך להיזהר מהכללות כי יש גם הרבה גברים שמתנהלים כך ולא רק נשים". ד"ר מטס: "נשים פחות פועלות משיקולי לי אגו ולכן מוצאות לרוב פתרונות יותר טובים לבעיות". ד"ר שרייבר: "בסופו של דבר בגלל שנשים רגישות, הן גם יותר גמישות ויצירתיות. אין מה לעשות, תמיד אמרתי שנשים זה XY וגברים זה XX, כך שחסרה להם רגל כדי להיות מושלמים כמו נשים. זה בגנים".